

Børnemassage som pædagogisk redskab

Børn og unge 20/99

Af Henrik Stanek

Hver onsdag breder duften af lavendel, roser og citroner sig i Vierdigets børnehave. Duftene kommer fra de olier, børnene bruger, når de masserer hinanden. Massagen giver børnene kropsbevidsthed og lærer dem at sætte grænser.

Børnene dufter forsigtigt til flaskerne, før de beslutter sig for hvilken olie, de vil masseres med.

”I må selv bestemme,” siger Pia Lydom og hælder et par dråber olie i sine hænder for at vise børnene, hvor lidt de skal bruge. De fleste vælger citron, inden Pia Lydom beder dem tage alt tøjet af undtaget underbukserne.

Børnene går sammen to og to og fordeler sig ved de fire madrasser, som Pia Lydom har lagt ud på gulvet i fællessalen i Vierdigets børnehave i Dragør. Først skal den ene massere den anden i en halv time, og så bytter de plads.

En eller anden har glemt at lukke vinduet i nat, så to varmeblæsere kæmper højlydt for at gøre den kolde luft lun. De overdøver næsten den stille instrumentalmusik, som slår den intime stemning an. Børnene bidrager selv til stemningen. De siger næsten ikke noget, og når de gør det, er stemmen afdæmpet.

”Læg den ene hånd ovenpå den anden og stryg med rolige bevægelser fra lænden og op over skuldrene,” siger Pia Lydom og viser børnene hvordan de skal bære sig ad. Bagefter skal benene have en tur. ”sig farvel til ryggen og goddag til benene. I læggene sidder de muskler, vi snakker om, at I får ondt i, når I har spillet meget fodbold eller har været ude at løbe langt. Derfor kan muskelen godt være lidt hård,” fortæller pædagogen.

Børnene koncentrerer sig om opgaven. De andre nyder det i fulde drag – Klara på fire år så meget, at hun falder i søvn.

”Farvel ben. Så spørger I, om den, der får massage, vil vende sig om på ryggen, så I kan få fat i deres arme,” siger Pia Lydom og roser fem-årige Frederik, fordi han holder Klara i hånden, mens han ælter hendes arm.

Børnene falder til ro

Hver onsdag klokken 10 samler Pia Lydom 9 af børnehavens 70 børn til massage i fællessalen.

Børnene står som regel i kø for at komme med på holdet. ”En børnehave er et meget aktivt sted, så det er fint, at vi kan trække os tilbage et sted, hvor vi kan få ro. Derfor kan jeg ikke have flere end ni børn med,” siger Pia Lydom, der bruger den bløde berøring som et pædagogisk redskab.

”Gennem berøringen får børnene en større forståelse af sig selv. De flyvske børn, som vi tit skælder ud, lærer at slappe af og falde ned, men de stille børn har også brug for at være ”på”, for ofte tager de larmende børn vores opmærksomhed.”

Hun begyndte på massagen efter at have været på et weekendkursus på Axelsons Body-Work School i København. I sine pjecer skriver skolen blandt andet at børn, som masserer hinanden, ikke slår hinanden. Det tror Pia Lydom dog ikke på.

”Vi har ikke færre konflikter imellem børnene end tidligere. Men mine kolleger siger, at børnene er meget glade, når de kommer tilbage til deres stuer, og vi oplever tit, at de tilbyder at give hinanden massage, når de sidder i kø for at blive sminket,” siger Pia Lydom. Hun håber, at det påvirker børnene på lang sigt, at de lærer at røre ved hinanden.

”Det skulle gerne hjælpe dem med at finde ud af, at de kan komme i kontakt med andre, uden at de behøver tjatte til hinanden.”

”Men selvfølgelig vil børnene puffe og slå til hinanden. Alt andet vil være underligt. Men de gør det måske mindre, og de slår måske knap så hårdt som tidligere.”

Ingen nøgne børn

Sagerne med pædofiles misbrug af børn har sat fokus på den måde, pædagoger omgås børn på. Så man bør melde klart ud til forældre og kolleger, hvad massage i børnehaven går ud på. ”Det gjorde jeg, inden jeg gik i gang, men netop på grund af pædofili er det ekstra vigtigt, at det kommer frem, at vi laver børnemassage. At vi fortæller, at vi pædagoger ikke skal holde op med at røre børnene. Jo mere information desto mindre skepsis,” siger Pia Lydom. Selv mødte hun kun begejstring, da hun præsenterede sin idé til et forældremøde. ”Jeg forklarede, at det ville foregå i fællessalen, hvor alle kan se ind gennem glasvæggen ud til gangen. Og så sagde jeg, at kropsbevidsthed nok var et bedre ord. Men i dag siger vi nu aldrig andet end massage.” Fortæller Pia Lydom, der så vidt muligt snakker med forældrene til de børn, hun har haft med i salen. Hun mener godt, at en mand kan stå for massagen, men uanset pædagogens køn skal det altid foregå for åben dør. Selv har Pia Lydom et princip, hun aldrig bryder. Børnene skal beholde deres underbukser på. ”Oftentimes vil børnene gerne smide det hele, men det vil ikke være smart med ni nøgne børn i salen,” siger hun

Børnene må sige fra

Børnene skal naturligvis også være trygge, så også her har Pia Lydom opstillet nogle spilleregler. En af dem er, at hun aldrig tvinger børnene, end de vil. ”I begyndelsen er det nok for nogle børn at sidde udenfor glasdøren og kigge ind på de andre, og når de så kommer for at være med, beder jeg dem om at lægge sig ned på madrassen og slappe af. Det er alt hvad jeg siger, og jeg accepterer, hvis de siger fra, også hvis det sker undervejs.” Fortæller Pia Lydom. Hun vil ikke overskride børnenes personlige grænser, så hun er meget opmærksom på deres reaktioner. ”En voksen vil sige til mig, at jeg kun må massere hertil,” siger Pia Lydom og markerer med en hånd, at hertil er til midt på låret. ”Et barn siger det ikke direkte, så det er min opgave at stoppe, hvis jeg mærker, at et barn stivner, når jeg når ned midt på ryggen. På den måde lærer barnet at sætte grænser.” Siger Pia Lydom, der flere gange i løbet af timen spørger børnene, om de har det godt. Inden man indfører massage i børnehaven, skal børnene have prøvet at røre ved hinanden, så de kan vænne sig lidt til det. Det kan ske igennem forskellige kropslege. I en af dem leger børnene, at de er biler, som skal i vaskehal. De kan så beslutte sig for, om de er meget, lidt eller slet ikke beskidte. ”På den måde vælger de selv, hvor meget de vil røres ved, når de skal passere de børn, der leger, at de er i vaskelhallen. Hvis de ikke er særlige beskidte, skal børnene i vaskelhallen kun stryge dem på ryggen. Ellers skal de tappe dem med fingrene.” Siger Pia Lydom.

Far skal også prøve

Pia Lydom ser så store perspektiver i berøringen massagen, at hun er begyndt på en to – årig pædagogisk massage uddannelse på center for pædagogisk massage i Ry. Foreløbigt har hun taget det første af fire moduler. ”En mor har fortalt mig, at tidligere ville hendes søn ikke have, at hun rørte ham ret længe, men nu må hun godt. Jeg har i det hele taget fået mange positive reaktioner fra forældrene. En far fortalte mig, at hans søn havde sagt derhjemme, at det var synd, at det kun var ham, der måtte få massage, hvorefter han opfordrede sin far til at spørge mig, om jeg ikke kunne give ham en tur.” Fortæller Pia Lydom.

Hun erkender, at det hele næsten lyder for godt til at være sandt.

”Men jeg tror, at det er lyserødt. Massagen er et redskab, som pædagoger bør blive bedre til at bruge. Det skal selvfølgelig ikke stå alene, men det er synd, at det ikke er særlig udbredt. Vi har ikke haft øjnene åbne for, at vi også kan arbejde med børnene på den måde.” Siger Pia Lydom.

I salen er børnene ved at være færdige. De ligger to og to og putter sig stille under lagnerne.

”Det er godt nok svært at stå op.” Lyder det fra Maria på fem.

Hun og de andre børn har rejst sig for at tage tøj på. Imens pakker Pia Lydom sine olier sammen. Efterhånden som børnene bliver færdige, forsvinder de ud gennem glasdøren for at deltage i børnehavens øvrige liv.